

ygeia mou

Βασίλειος Παπαλόης: Έξι σημεία-κλειδιά για την ενίσχυση της δωρεάς οργάνων και των μεταμοσχεύσεων στην Ελλάδα

[ΔΩΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ](#)

Ο κ. Βασίλειος Παπαλόης, εκ των αρχιτεκτόνων του Εθνικού Σχεδίου για τη Δωρεά και Μεταμόσχευση Οργάνων, περιγράφει στο ygeiamou τα έξι σημεία-κλειδιά που μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τον αριθμό δοτών οργάνων και μεταμοσχεύσεων στη χώρα μας

ΜΑΡΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
01/11/2024 10:52:17

PHOTO: SHUTTERSTOCK

Για το θέμα μιλά ο **Βασίλειος Παπαλόης, Καθηγητής Χειρουργικής Μεταμοσχεύσεων στο Imperial College του Λονδίνου, στο Ηνωμένο Βασίλειο.*

Η Ελλάδα σημειώνει πρόοδο στο πεδίο της δωρεάς οργάνων και των μεταμοσχεύσεων. Ιδιαίτερα για τη δωρεά οργάνων, οι αριθμοί δείχνουν ότι παραμένει σταθερά σε ανοδική πορεία, με τους δότες σήμερα να έχουν υπερδιπλασιαστεί. Από τέσσερις δότες ανά εκατ. πληθυσμού προ τριετίας, εκτιμάται ότι φέτος θα φτάσει τους δέκα. Πώς, όμως, μπορεί η εικόνα να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο, να πλησιάσει τις αναλογίες άλλων ευρωπαϊκών χωρών όπως **η Ισπανία, το «θαύμα της Ιβηρικής» με τους 50 σχεδόν δότες ανά εκατ. πληθυσμού;**

Ο κ. Βασίλειος Παπαλόης, Καθηγητής Χειρουργικής Μεταμοσχεύσεων στο Imperial College του Λονδίνου, είναι ο επιστήμονας -«μαζί με τον αγαπητό φίλο και καθηγητή, τον κύριο [Ηλία] Μόσιαλο», όπως αναφέρει- πίσω από το **Εθνικό Σχέδιο για τη Δωρεά και Μεταμόσχευση Οργάνων**. «Το σχέδιο, υπό την αιγίδα της ελληνικής κυβέρνησης και με την αρωγή του Ιδρύματος Ωνάση, αποτέλεσε «μια τεράστια επιστημονική μελέτη, η οποία μετατράπηκε σε νομοθέτημα τον Μάρτιο του 2023 και πλέον αποτελεί νόμο του κράτους» αναφέρει στο ygeiamou και εξηγεί γιατί **πρέπει να «δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις στον τομέα των μεταμοσχεύσεων»**, περιγράφοντας τις δράσεις και παρεμβάσεις που θα δώσουν ώθηση στο πεδίο της δωρεάς οργάνων.

1. Εκστρατείες ενημέρωσης – «Να γίνει κουλτούρα μας η δωρεά οργάνων»

«Στο Εθνικό Μεταμοσχευτικό Σχέδιο προβλέπεται ξεκάθαρα η ανάπτυξη δράσεων αγωγής υγείας για τη δωρεά οργάνων και τις μεταμοσχεύσεις» επισημαίνει κατ' αρχάς ο καθηγητής, μιλώντας για δράσεις που «ξεκινούν από το νηπιαγωγείο και συνεχίζονται στο δημοτικό, το γυμνάσιο, το πανεπιστήμιο, τους χώρους εργασίας και λατρείας, **ώστε η δωρεά οργάνων και η μεταμόσχευση να γίνουν μέρος της κουλτούρας μας**». Είναι ο δρόμος για μια μεγάλη κατάκτηση: να καταφέρουμε να αντιλαμβανόμαστε τη δωρεά οργάνων **ως κάτι φυσικό**. «Το έχουν καταφέρει οι Ισπανοί εδώ και πολλά χρόνια, με τεράστια επιτυχία» σημειώνει ο κ. Παπαλόης, ανατρέχοντας στις πρώτες προσπάθειες από τον Εθνικό

Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων (EOM) για τη βασική ενημέρωση στα προγράμματα αγωγής της υγείας στα παιδιά (βλ. **Οργανούληδες**). «Θα πρέπει, όμως, να προχωρήσουμε πολύ πέρα από αυτά, όπως γίνεται και σε άλλες χώρες του κόσμου» υπογραμμίζει.

2. Προώθηση της εικαζόμενης συναίνεσης

Το δεύτερο σημαντικό σημείο για τον κ. Παπαλόη είναι η προώθηση της θεσμοθετημένης ήδη στη χώρα μας **εικαζόμενης συναίνεσης** -αν δεν υπάρχει ρητή αντίθεση του ατόμου στη δωρεά οργάνων, θεωρείται ότι συναινεί- όπως γίνεται σε διεθνές επίπεδο, «αλλά πάντα με τη σύμφωνη γνώμη της οικογένειας», τονίζει. Το έχουν δείξει τα μαθήματα του παρελθόντος: «Πριν από μια δεκαετία, είχε επιχειρηθεί η εφαρμογή της εικαζόμενης συναίνεσης χωρίς την σύμφωνη γνώμη της οικογένειας, κάτι που προκάλεσε αντιδράσεις, υπήρξε επανάσταση -και δικαίως, θα έλεγα». Σύμφωνα με τον καθηγητή, η μεταμόσχευση πρέπει να είναι μια θετική εμπειρία για όλους τους εμπλεκόμενους, **«όχι να επιβάλλεται»**.

Ο θετικός αντίκτυπος αποτυπώνεται στα στατιστικά στοιχεία από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και το Ηνωμένο Βασίλειο· δείχνουν ότι η εικαζόμενη συναίνεση με τη σύμφωνη γνώμη της οικογένειας αυξάνει σε μεγάλο βαθμό την αποδοχή και τη συμμετοχή στις δωρεές και **«δημιουργεί εξ αρχής ένα πολύ θετικό κλίμα συζήτησης ανάμεσα στον συντονιστή δωρεάς και την οικογένεια»**.

3. Δωρεά μετά από θάνατο επιβεβαιωμένο με καρδιαγγειακά κριτήρια

Η καθιέρωση της δωρεάς οργάνων από δότες που πληρούν τα κριτήρια του καρδιαγγειακού θανάτου, όπως προβλέπεται νομοθετικά στη χώρα μας από το 2023, είναι το τρίτο κομβικό σημείο. «Παραδοσιακά, εδώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι δότες επιλέγονται με βάση τα κριτήρια του εγκεφαλικού θανάτου, έχουν, δηλαδή, υποστεί **μη αναστρέψιμη βλάβη του εγκεφαλικού στελέχους**, το οποίο ελέγχει την αυτόματη λειτουργία της κυκλοφορίας και της αναπνοής. Αυτός ο δότης πηγαίνει στο χειρουργείο, όπου γίνεται η λήψη των οργάνων» εξηγεί ο κ. Παπαλόης και συνεχίζει: «Ωστόσο, οι δότες που πληρούν τα **κριτήρια καρδιαγγειακού θανάτου** δεν έχουν υποστεί μη αναστρέψιμη βλάβη του εγκεφαλικού στελέχους, αλλά έχουν κάποια τελικού σταδίου νόσο, για την οποία γνωρίζουμε ότι οποιαδήποτε περαιτέρω αγωγή δεν θα έχει αποτελέσματα. Με τη σύμφωνη γνώμη της οικογένειας, η θεραπευτική αγωγή αποσύρεται, επέρχεται καρδιακή ανακοπή και γίνεται η λήψη των οργάνων»

Σύμφωνα με τον καθηγητή, στο Ηνωμένο Βασίλειο, **σχεδόν το 50% των μεταμοσχευμένων οργάνων προέρχεται από τέτοιους δότες**, και η εφαρμογή αυτής της πρακτικής στην Ελλάδα θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των διαθέσιμων μοσχευμάτων, **«κατά 50% και πλέον, το έχουμε δει και στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης»**.

4. Ενίσχυση της δωρεάς από ζώντες δότες

Η προώθηση της δωρεάς οργάνων από ζώντες δότες κρίνεται εξίσου απαραίτητη. *«Και είναι εδώ που, πιστεύω, υπάρχει τεράστιο περιθώριο βελτίωσης στην πατρίδα μας, γιατί είμαστε ακόμα μια κοινωνία, ένας πολιτισμός και μια κουλτούρα, όπου οι θεσμοί της οικογένειας της φιλίας είναι πάρα πολύ ισχυροί»* τονίζει ο κ. Παπαλόης, εξηγώντας πως, σήμερα, διαθέτουμε εξαιρετικές τεχνικές για τη λήψη μοσχευμάτων **με ελάχιστο κίνδυνο για τον δότη και άριστα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα**. Αυτός ο τύπος δωρεάς έχει δυνατότητες εξέλιξης και χρειάζεται υποστήριξη για να αξιοποιηθεί πλήρως στη χώρα μας.

5. Προώθηση νέων τεχνολογιών

Η προώθηση της νέας τεχνολογίας είναι εξίσου σημαντική για τις μεταμοσχεύσεις. Μια από τις νέες τεχνολογίες περιλαμβάνει τη χρήση μηχανημάτων που **συντηρούν το όργανο εκτός του σώματος** (extracorporeal machine perfusion), με τεχνητή κυκλοφορία χρησιμοποιώντας είτε διαλύματα συντήρησης είτε μερικώς ηπαρινισμένο αίμα. *«Με αυτή τη μέθοδο μπορούμε να διατηρήσουμε και να βελτιώσουμε την ποιότητα μοσχευμάτων που, παλαιότερα, θα θεωρούνταν ακατάλληλα και θα απορρίπτονταν»*, σημειώνει ο καθηγητής και προσθέτει πως οι μηχανές αυτές διαθέτουν τεχνολογία που επιτρέπει την αξιολόγηση της κατάστασης των μοσχευμάτων και την

πρόβλεψη των αποτελεσμάτων της μεταμόσχευσης, διευρύνοντας τις δυνατότητες επιτυχίας και χρήσης των οργάνων.

6. Ιατρική ακριβείας στις μεταμοσχεύσεις

Το τελευταίο σημείο στον τομέα των μεταμοσχεύσεων, «στο οποίο γίνεται πάρα πολύ μεγάλη και σοβαρή έρευνα», είναι η **ιατρική ακριβείας**. Αυτή η προσέγγιση, σύμφωνα με τον κ. Παπαλόη, επιτρέπει την εξατομίκευση των φαρμακευτικών αγωγών ανάλογα με το φαινότυπο και τα γενετικά χαρακτηριστικά του κάθε ασθενούς. Για παράδειγμα, τα **ανοσοκατασταλτικά φάρμακα** που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή απόρριψης του μοσχεύματος, δεν πρέπει να χορηγούνται με γενική δοσολογία, αλλά ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του κάθε λήπτη (π.χ. λευκός άνδρας ή γυναίκα αφρικανικής καταγωγής, ενήλικας ή παιδί) ώστε να αποφεύγονται ανεπιθύμητες αντιδράσεις.

Με τη εξατομικευμένη ρύθμιση της θεραπείας, επιτυγχάνονται καλύτερα αποτελέσματα και μειώνονται οι παρενέργειες. Αυτή η ακριβής ιατρική προσέγγιση αφορά τόσο τα ανοσοκατασταλτικά όσο και κάθε άλλη θεραπεία που χορηγείται σε μεταμοσχευμένους ασθενείς, καθιστώντας τις μεταμοσχεύσεις πιο ασφαλείς και αποτελεσματικές, καταλήγει ο καθηγητής.